

FRANCIS P. DINNEEN, S. J.: *An Introduction to General Linguistics*. New York, Holf, Rinehart and Winston, Inc., 1967. 452 pàgs.

Entre les obres d'iniciació a la lingüística aparegudes a Nord-Amèrica durant els darrers anys, aquesta ocupa un lloc destacat gràcies a un seguit de qualitats que la caracteritzen. Primerament, és molt positiu que en un llibre d'aquesta mena publicat als Estats Units hom dediqui una atenció especial a doctrines europees, poc conegudes i apreciades a Nord-Amèrica. L'obra conté una part sistemàtica molt breu, i tot seguit comença l'estudi històric fins arribar a les doctrines més recents. En la part sistemàtica al·ludida trobem a faltar alguna atenció a la lexicologia. Al final, són comparades algunes de les teories exposades en un epíleg, que, com tota l'estructura del llibre, constitueix una nota original. El fet que la part sistemàtica no aparegui barrejada amb la històrica és, també, un caràcter positiu d'aquesta obra d'iniciació a la lingüística. En ambdues parts, els temes són presentats amb claredat i d'una manera ben organitzada, sense oblidar cap aspecte important de les doctrines exposades.

La principal objecció que hom pot fer a aquest llibre és, potser, una falta de conseqüència en el desenvolupament històric, quan, després de referir-se a la teoria lingüística medieval i als modistes (la qual cosa hauria pogut fer-se unitàriament), en comptes de seguir amb el Renaixement, ens trobem amb títols com *Etimologia*, *Gramàtica prescriptiva* i *Gramàtica tradicional i lingüística moderna*. D'aquesta manera, els segles XVI, XVII i XVIII no són estudiats d'una manera paral·lela als anteriors, a partir de l'antiguitat clàssica. En la part dedicada a les tendències modernes, és digne d'elogi que sigui dedicat a Firth un capítol. Llàstima, però, que una figura com Guillaume, per exemple, no rebi el mateix tracte.

Assenyalem, encara, els exercicis que segueixen al final de cada capítol, junt a una selecció bibliogràfica. Al final, una bibliografia general sistemàtica —que no és gaire comuna en obres d'aquesta mena— i un índex molt ben fet augmenten l'interès i utilitat d'aquesta obra, la qual continuarà essent una gran ajuda per als estudiosos, encara que no hagi pogut incloure, a causa de la data de la seva aparició, alguns dels corrents més recents, especialment els que deriven de la gramàtica generativa.

Josep ROCA I PONS

P. H. ROBINS: *A Short History of Linguistics*. London-New York, Longman, 1967. 248 pàgs. («A Longman Paperback») — Versió castellana. Madrid, Paraninfo, 1974.

Aquesta breu història de la lingüística és altament recomanable. L'autor és un especialista de reconeguda fama en el seu camp i, sobretot, és considerat com un gran investigador de la teoria gramatical de l'antiguitat grega i romana i de l'Edat Mitjana.¹ Talment com aquesta obra d'iniciació, ha adquirit una gran acceptació i justa fama la seva obra sobre lingüística general, també de caràcter introductori.² És digne d'elogi, en totes les obres de Robins, el seu esperit molt ponderat, però

1. És especialment recomanable la seva obra *Ancient and Mediaeval Grammatical Theory* (London 1952).

2. *General Linguistics. An Introductory Survey* (Bloomington, Indiana University Press, 1964). Hi ha una traducció castellana d'aquesta obra.

ahora profund, que li permet d'expressar-se d'una manera precisa i sintètica admirable en referir-se als períodes, corrents i autors estudiats. Hom pot esperar sempre —o gairebé sempre— un judici ponderat i assenyat, lluny de tota mena d'apassionaments. Ens permetrem, no obstant, d'assenyalar algunes deficiències d'aquesta obra que podrien ésser eliminades fàcilment en edicions successives. La primera és l'atenció massa limitada que l'autor dedica a la gramàtica generativa i a alguns altres desenvolupaments de la lingüística moderna, relacionats o no amb la doctrina assenyalada. Aquesta deficiència la presentava també la seva esmentada obra d'iniciació a la lingüística general, bé que fou parcialment corregida després. Dins el marc generatiu, manca una referència adequada a la semàntica generativa i, fora del marc al·ludit, a una doctrina tan original com la de Guillaume, la qual, bé que no hagi tingut un gran ressò universal, ha exercit una profunda influència a França durant molts anys. Hom pot observar també algunes altres omissions. L'atenció dedicada a la lingüística antiga és, potser, desproporcionada, a vegades, si la comparem amb la moderna o, si més no, amb alguns aspectes d'aquesta. En aquest sentit, ens sembla que algunes figures, com Sanctius o Campanella, per exemple, són poc estudiades. Cal dir que l'obra consta de vuit capítols, que tracten successivament d'idees generals (Introducció), de Grècia, de Roma, de l'Edat Mitjana, del Renaixement i, després, de l'adveniment del temps modern, del comparatisme i de l'historicisme del segle passat i de la lingüística més recent. Cada capítol va seguit d'una acurada orientació bibliogràfica i, al final, trobem un índex general molt útil.

Josep ROCA I PONS

NOAM CHOMSKY: *Cartesian Linguistics*. New York, Harper & Row, 1966. XII + 120 pàgs. («Studies in Language»). — Versió catalana: *Lingüística cartesiana*. Barcelona, Seix Barral, 1970. («Biblioteca Víctor Seix d'Estudis de Llengua i Literatura»).

Cal dir, de primer, que és un plaer de poder comentar una obra tan famosa de Chomsky, traduïda al català. És una llàstima que no siguin més nombroses les traduccions catalanes d'obres fonamentals de la lingüística moderna. Altrament, l'obra que ens proposem de comentar és molt apropiada per al lector que, sense ésser especialitzat, desitja conèixer alguns dels principis essencials de la gramàtica generativa i llur discutit origen. Tal com hom podia esperar, la traducció de Gabriel Ferrater és esplèndida i sap reflectir totes les valors del pensament i de l'estil originals.

Els títols dels capítols de què consta l'obra fan pensar tot seguit en alguns dels temes centrals del generativisme: *L'aspecte creador de l'ús del llenguatge*, *L'estructura profunda i l'estructura de superfície*, *Descripció i explicació en la lingüística* i *L'adquisició i l'ús del llenguatge*. Tal com ha estat fet en una excel·lent recensió, molt detallada i autoritzada,¹ hom pot partir de tres punts que Chomsky considera essencials en la relació entre Descartes i la tradició d'una gramàtica general que es desenvolupa a partir de la *Grammaire générale et raisonnée* de Port-Royal. Aquests punts són: el mateix concepte d'una gramàtica universal, el d'una estructura profunda i una altra de superfície en les llengües concretes i, finalment, l'existència d'idees innates que fan possible l'adquisició del llenguatge.

1. VIVIAN SALMON, JL, V/1 (abril 1969), 165-187.